

Golliwud we “Gorkak batyr”

Category: Kitapcy, Teatr we kino sungaty

написано kitapcy | 26 января, 2025

Golliwud we “Gorkak batyr” GOLLIWUD we «GORKAK BATYR»

Golliwudly kinobiznesmenler tomaşaçylaň kinoteatrda ýatyp turmagy üçin iň başyndan bări kinoň elementlerniň üstünde oýnap başlapdyrlar. Nädip has köp klient tapmaly, olaryň filmi 4-5 gezek gaýtalap görmegi üçin nämeler etmeli, nähili hekaýa düzмелі, nädip gürrüň bermeli? Şu soraglaň üstünde kän kelle döwüpdirler. Edebiyatçylardan tut, inženerlere çenli her dürli hünärmeni kino biznesine sokup, “Bä, nädip edýärleraý?” diýip soradýan naýap tilsimleri kemala getiripdirler.

Köpümüz dah-dahly kinolar döretseň, bir-iki Anjelina yetişdirseň Golliwudyň derejesine çykyp bolar diýip pikir edýändiris. Yöne seredip otursaň orslar etdi şolar ýaly atışmaly-kakyşmaly filmleri. Hindilerem edip görüd, türklerem synanşyk etdi. Yöne Golliwud bolup bildilermi, ýok.

Onsoň, ýene oýlanyp oturýaň welin Golliwud diňe boýewik film öndürenok. Dramadan başlap komediýa çenli hemme kinolarynda bir sazlaşyk, gyzyk bar. Diýmek, diňe Anjelina bilen mesele çözülenok.

Ine şeydip özümçe pikir kakyşdyryp ýörşüme Golliwudyň

jadysynyň sebäpcisi diýip boljak tilsimiň üstünden bardym. Ol tilsim hekaýa sistemasy. Üns berseňiz filmleň köpüsiniň başlanyşy, dowam edişi we gutaryşy bir-birine meňzeýändir. Şol meňzeşlik hekaýalaň ädimme-ädim bir sistemada düzülýäni sebäpli ýüze çykýar. Kinoçylar meşhur kyssalary gözden geçirip tomaşaçyny haçan haýran galdyrmaly, haçan gynandyrmaly, begendirmeli gowy öwrenipdirlər. Şeýdip hekaýany ädimlere bölüp, kinoň ünsli görülmegi üçin sistema oýlap tapypdyrlar. 80-nji ýyllardan bări öndürilen filmleň aglabasy şol sistemanın esasynda döredildi. Yagny jady hekaýaň düzümünde.

* * *

“Gorkak-batyr” kinofilmini bilyäňiz. Saçyna ak düşen atanelerden başlap Ruhnamadan ruhlanan altın nesle çenli köpün söygüli filmlerinden biri. Kinoň hekaýasyny gözözüňe getirseň aslynda ýonekeýdigini aňýaň: Gorkak bir oglanyň çole gidip atasyna kömek edişi. Gulaga gaty içgysgynç eşidilýär gerek?! Ýone teleýaýlymdan näçe gezek gaýtalap berse-de bytnamanjyk görendiris köpümüz. Onda munuň meşhurlıgy nämede?

Ýaňy-ýakynda filmi gaýtalap görenimde wakalaryň yzygiderligi we bir-birinden aýrylşy gaty ünsümi çekdi. Görüp otursak, munuň hekaýasy ýedi ölçäp bir kesiliп sekiz ädime bölünipdir. Hut şol hekaýasynyň düzüliş stili sebäplem içgysgynç hekaýa gyzykly filme öwrülipdir.

Hekaýaň iň bir mekirlik edilen tarapy bolsa birinji bölegi. Filmiň ilkinji sekizinji minudynda Çamanyň bigaýratlygy, deňduşlary tarapyndan masgaralanyşy görkezilýär. Kakasy Çamanyň gorkaklygyny görende utanjyndan näme etjeginem bilmeýär. Ýedi sany gyz doganynyň ýanynda erkekligini ýatdan çykaryp gyza öwrülip barýan baş gahrymanyň özünü alyp barşy diňe kakasyny däl, tomaşaçynam birahat edýär. Kinoň galan ýedi bölegi ähli zarýadyny ine şu sekizinji minutdan alýar. Sebäbi gorkagyň batyrlasmagyny hut tomaşaçyň özi isleyär. Şol sebäplem filmiň galan böleginde Çamanyň başdan geçirilmelerini ünslige yzarlamaga başlaýarys.

Adatça filmlerde baş gahrymanyň bir maksady bolýa. Adamlar, maksadyna ýetmek üçin gahrymanyň başyndan geçenlere tomaşa edýär. “Gorkak-batyrdı” bolsa Çamanyň maksady ýok, maksat

tomaşaça degişli. Kino şu tarapy bilenem tapawutlanýar. Biz, iň başynda Çamanyň bolşuny görüp ýüzümüz gyzarangoň adam bolmagyny isleyäş. Şonuň üçin oň çöldäki her bir hereketine dem alman tomaşa edýäş. "Kino ilkinji sekiz minudyndan zarýad alýar" diýmegimiň sebäbi şol.

Gepi jemlemeli bolsak, Golliwud we "Gorkak-batyr" mysallaryndan görüşmiz ýaly sistema möhüm. Hekaýa mäkäm dizaýn edilmese, Wandam hem kömek edip bilenok filme. Beýleki bir tarapdan şeýle mekir sistemanyň öz ýurdumyzda hem döredilendigini görmek begendirýär. Halypalaryň açyp giden ýollarynyň idegsizlikden ýitip gitmegen bolsa gynandyrýär.

Çeper filmiň temasy: Erkek terbiýesi.

Beýleki atlary: «Gorkak-batyr» / «Мужское воспитание» / «The Education of a Man» Çeper filmiň çykarylan ýyly 1982, ýurdy Türkmenistan (SSSR).

Režissýory: Osman Saparov, Yazgeldi Seýidow.

Senariniň awtorlary: Osman Saparov, Çary Ýapan.

Baş rollarda: Begenç Gurbandurdyýew, Ata Döwletow.
Kompozitory Nury Halmämmedow.
@ Ortanjy, WordPress, 15.02.2016 ý.

Internetden alyndy. Teatr we kino sungaty